DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

17. juli 2008 *

I sag C-226/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Finanzgericht Düsseldorf (Tyskland) ved afgørelse af 27. april 2007, indgået til Domstolen den 7. maj 2007, i sagen:

Flughafen Köln/Bonn GmbH

mod

Hauptzollamt Köln,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne J.N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh (refererende dommer) og A. Arabadjiev,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: M. Poiares Maduro
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. april 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Flughafen Köln/Bonn GmbH ved Rechtsanwälte D. Schiebold og A. Richter

— Hauptzollamt Köln ved Oberregierungsrat O. Meyer og K. Deutschmann, som befuldmægtiget

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Albenzio

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved W. Mölls, som befuldmægtiget,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 14, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet (EFT L 283, s. 51).

2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en retssag mellem Flughafen Köln/Bonn GmbH og Hauptzollamt Köln vedrørende sidstnævntes afslag på at refundere den afgift, som førstnævnte i 2004 har betalt af gasolie anvendt til produktion af elektricitet.

Retsforskrifterne

Fællesskabsbestemmelserne

3 Første til sjette betragtning til direktiv 2003/96 har følgende ordlyd:

»(1) Anvendelsesområdet for Rådets direktiv 92/81/EØF af 19. oktober 1992 om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for mineralolier [(EFT L 316, s. 12), som ændret ved Rådets direktiv 94/74/EF af 22. december 1994 (EFT L 365, s. 46)] og Rådets direktiv 92/82/EØF af 19. oktober 1992 om indbyrdes tilnærmelse af punktafgiftssatserne for mineralolier [(EFT L 316, s. 19), som ændret ved direktiv 94/74] er begrænset til mineralolier.

(2) Manglen på EF-bestemmelser om minimumsbeskatning af elektricitet og andre energiprodukter end mineralolier kan være til skade for et velfungerende indre marked.

(3) Et velfungerende indre marked og gennemførelsen af formålene med EF's øvrige politikker kræver, at der fastsættes minimumsafgiftssatser på EF-plan for de fleste energiprodukter, herunder elektricitet, naturgas og kul.

(4) Betydelige forskelle mellem medlemsstaternes energiafgiftssatser vil kunne vise sig at modarbejde et velfungerende indre marked.

(5) Fastsættelse af passende EF-minimumsafgiftssatser for beskatning kan gøre det muligt at formindske de nuværende forskelle mellem de nationale afgiftssatser.

(6) I henhold til [EF-]traktatens artikel 6 skal miljøbeskyttelseskrav integreres i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker på andre områder.«

4 Artikel 1 i direktiv 2003/96 bestemmer, at medlemsstaterne beskatter energiprodukter og elektricitet i overensstemmelse med dette direktiv.

5 Direktivets artikel 2, stk. 1, litra b), sammenholdt med artikel 2, stk. 5, bestemmer, at der i direktivet ved »energiprodukter« forstås varer »under KN-kode 2701, 2702 og 2704-2715« som anført i Kommissionens forordning (EF) nr. 2031/2001 af 6. august 2001 om ændring af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif (EFT L 279, s. 1), dvs. bl.a. gasolie, som henhører under pos. 2701 i den kombinerede nomenklatur (herefter »KN«).

6 I henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/96 »[må] [d]e afgiftssatser, medlemsstaterne fastsætter for energiprodukter og elektricitet, der omhandles i artikel 2, […] ikke være lavere end de minimumssatser for beskatning, der er fastsat i dette direktiv«.

7 Artikel 7-10 i direktiv 2003/96 bestemmer, at minimumsafgiftssatserne for motorbrændstoffer, brændsel til opvarmning og elektricitet fra den 1. januar 2004 er som fastsat i samme direktivs bilag I.

8 Artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96 har følgende ordlyd:

»1. Ud over de almindelige bestemmelser i [Rådets] direktiv 92/12/EØF [af 25. februar 1992 om den generelle ordning for punktafgiftspligtige varer, om oplægning og omsætning heraf samt om kontrol hermed (EFT L 76, s. 1), som ændret ved Rådets direktiv 2000/47/EF af 20. juli 2000 (EFT L 193, s. 73)] om fritagne anvendelsesformål for afgiftspligtige produkter, og medmindre andet er fastsat i andre EF-bestemmelser, fritager medlemsstaterne følgende produkter for beskatning på vilkår, som de fastlægger for at sikre korrekt og ligefrem anvendelse af sådanne fritagelser og for at forhindre enhver form for svig, unddragelse eller misbrug:

a) Energiprodukter og elektricitet, der anvendes til produktion af elektricitet, og elektricitet, der anvendes til at opretholde muligheden for produktion af elektricitet. Medlemsstaterne kan imidlertid af miljøpolitiske hensyn beskatte disse produkter uden at overholde dette direktivs minimumsafgiftssatser. I så fald skal beskatningen af disse produkter ikke medregnes ved vurderingen af, om minimumsafgiftssatsen for elektricitet i henhold til artikel 10 er overholdt.«

9 Artikel 21, stk. 5, tredje afsnit, i direktiv 2003/96 bestemmer:

»En enhed, der fremstiller elektricitet til eget forbrug, betragtes som en distributør. Uanset artikel 14, stk. 1, litra a), kan medlemsstaterne fritage mindre elektricitetsproducenter, såfremt de lægger afgift på de energiprodukter, der anvendes til fremstilling af denne elektricitet.«

10 Artikel 28, stk. 1-3, i direktiv 2003/96 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 2003. De underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne anvender disse bestemmelser fra den 1. januar 2004, bortset fra bestemmelserne i artikel 16 og artikel 18, stk. 1, som de kan anvende fra den 1. januar 2003.

3. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.«

11 Direktivets artikel 30 har følgende ordlyd:

»Uanset artikel 28, stk. 2, ophæves direktiv 92/81/EØF og 92/82/EØF pr. 31. december 2003.«

De nationale bestemmelser

12 Lov om afgift på mineralolier (Mineralölsteuergesetz) af 21. december 1992 (BGBl. 1992 I, s. 2185, herefter »lov om afgift på mineralolier«), som affattet på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, indeholdt bl.a. følgende bestemmelser:

»*§ 1 — Definitioner*

1) Mineralolie pålægges afgift […] inden for beskatningsområdet […]

2) Mineralolie i denne lovs forstand er:

[…]

4. varer under pos. 2710 i [KN]

§ 2 — Afgiftssatser, definitioner

(1) Afgiften udgør

[…]

4. for 1 000 l gasolie under underposition 2710 00 69 i [KN]

a) med et svovlindhold på over 10 mg/kg 485,70 EUR

b) med et svovlindhold på højst 10 mg/kg 470,40 EUR […]«

13 § 9, stk. 1, nr. 3, i lov om elektricitetsafgift (Stromsteuergesetz) af 24. marts 1999 (BGBl. 1999 I, s. 378), som affattet på tidspunktet for de faktiske begivenheder i hovedsagen, bestemte, at elektricitet, som var produceret i anlæg med en nominel elektrisk effekt på højst to megawatt, på visse betingelser var fritaget for denne afgift.

14 Lov om energiafgift (Energiesteuergesetz) af 15. juli 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1534, herefter »lov om energiafgift«), som trådte i kraft den 1. august 2006, ophævede med virkning fra denne dato, med direkte henvisning til direktiv 2003/96, lov om afgift på mineralolier. Den indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

»*§ 1 — Beskatningsområde, energiprodukter*

1) Energiprodukter pålægges energiafgift inden for beskatningsområdet. […]

2) Energiprodukter i denne lovs forstand er:

[…]

2. varer under pos. […] 2704-2715 i [KN]

[…]

§ 2 — Afgiftssatser

1) Afgiften udgør

[…]

4. for 1 000 l gasolie under underposition 2710 19 41-2710 19 49 i [KN]

a) med et svovlindhold på over 10 mg/kg 485,70 EUR

b) med et svovlindhold på højst 10 mg/kg 470,40 EUR

[…]

3) Uanset stk. 1 og 2 udgør afgiften

1. for 1 000 l korrekt mærket gasolie under underposition 2710 19 41-2710 19 49 i [KN]

a) med et svovlindhold på mere end 50 mg/kg

indtil den 31. december 2008 61,35 EUR

fra den 1. januar 2009 76,35 EUR

b) med et svovlindhold på højst 50 mg/kg 61,35 EUR

[…]

såfremt de bruges som brændsel til opvarmning eller til at drive gasturbiner og forbrændingsmotorer i anlæg, som er begunstigede i henhold til §§ 3 og 3a, eller leveres til disse formål […]

§ 3 — Begunstigede anlæg

1) Begunstigede anlæg er stationære anlæg

   1. hvis mekaniske energi udelukkende tjener til produktion af elektricitet

[…]

§ 53 — Afgiftslempelse for produktion af elektricitet og kraft-varmeproduktion

1) Der ydes efter ansøgning en afgiftslempelse, jf. dog stk. 2, for energiprodukter, som bevisligt […] er blevet afgiftsberigtiget, og som er blevet anvendt til

   1. produktion af elektricitet på stationære anlæg […]

   […]

   I det i første punktum, nr. 1, omhandlede tilfælde ydes der, såfremt den mekaniske energi, der produceres på anlægget, også tjener andre formål end produktion af elektricitet, kun en afgiftslempelse for den andel af energiprodukterne, som anvendes til at producere elektricitet […]

2) Stk. 1, første punktum, nr. 1, gælder kun for anlæg med en nominel elektrisk effekt på mere end to megawatt.

3) Retten til afgiftslempelse tilkommer den, der har anvendt energiproduktet.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

15 Sagsøgeren i hovedsagen driver Köln/Bonn lufthavn (Tyskland). Til strømforsyningen ombord på flyene anvender selskabet generatorer på landjorden. I 2004 anvendte sagsøgeren 585 642 liter afgiftsberigtiget gasolie til produktion af denne elektricitet.

16 Den 30. december 2005 ansøgte sagsøgeren Hauptzollamt Köln om refusion af denne afgift under henvisning til artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96.

17 Hauptzollamt Köln afslog ansøgningen den 18. januar 2006 med den begrundelse, at lov om afgift på mineralolier dels ikke foreskrev refusion af afgiften i tilfælde af anvendelse af afgiftsberigtiget gasolie til produktion af elektricitet, dels at artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96 ikke havde nogen direkte virkning.

18 Efter forgæves at have udnyttet adgangen til administrativ rekurs anlagde sagsøgeren sag ved Finanzgericht Düsseldorf.

19 I forelæggelsesafgørelsen har denne ret anført, at Domstolen i dom af 10. juni 1999, Braathens (sag C-346/97, Sml. I, s. 3419, præmis 29-31), fastslog, at artikel 8, stk. 1, litra b), i direktiv 92/81 havde direkte virkning. Ordlyden af det indledende afsnit i artikel 8, stk. 1, svarer til ordlyden af det indledende afsnit i artikel 14, stk. 1, i direktiv 2003/96. Desuden er der i artikel 8, stk. 1, litra b), i direktiv 92/81, som i artikel 14, stk. 1, litra a), første punktum i direktiv 2003/96, fastsat en klar og præcis fritagelsesforpligtelse.

20 Finanzgericht Düsseldorf er imidlertid i tvivl om, hvorvidt den ubetingede og præcise karakter af artikel 14, stk. 1, litra a), anfægtes af den omstændighed, at medlemsstaterne ifølge denne bestemmelses andet punktum kan beskatte energiprodukter »af miljøpolitiske hensyn«. I den henseende har retten anført, at selv om disse hensyn, som ganske vist ikke er defineret i direktiv 2003/96, tilsyneladende tillægger den nationale lovgiver et skøn med hensyn til, hvilke energiprodukter den vælger at beskatte, kan det i hvert fald konstateres, om den nationale lovgiver har gjort brug af den kompetence, den således er indrømmet i medfør af nævnte artikel 14, stk. 1, litra a). Der er dog ikke i den lovgivning, hvorved lov om afgift af mineralolier efterfølgende er blevet ændret, eller forarbejderne hertil nogen holdepunkter for, at den tyske lovgiver har villet opretholde beskatningen af gasolie, som er blevet anvendt til produktion af elektricitet, af miljøpolitiske hensyn. Den tyske lovgiver har ganske enkelt forholdt sig passiv i denne henseende og har ikke rettidigt gennemført bestemmelsen i artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96. Denne gennemførelse fandt først sted med vedtagelsen af lov om energiafgift, som trådte i kraft den 1. august 2006.

21 På denne baggrund har Finanzgericht Düsseldorf besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 14, stk. 1, litra a), i […] direktiv 2003/96 […] fortolkes således, at en virksomhed, der har anvendt afgiftsberigtiget gasolie henhørende under pos. 2710 i [KN] til at producere elektricitet og har indgivet ansøgning om refusion af afgiften, direkte kan påberåbe sig denne bestemmelse?«

Det præjudicielle spørgsmål

22 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96, for så vidt som det i denne bestemmelse er fastsat, at energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, fritages for den i direktivet foreskrevne beskatning, har direkte virkning, således at den kan påberåbes af en borger for de nationale retter under en tvist med de nationale afgiftsmyndigheder som den, der foreligger i hovedsagen, med henblik på at udelukke anvendelsen af en national lovgivning, som er uforenelig med denne bestemmelse.

23 Ifølge Domstolens faste praksis kan borgerne i alle tilfælde, hvor bestemmelserne i et direktiv ud fra et indholdsmæssigt synspunkt fremstår som ubetingede og tilstrækkeligt præcise, ved de nationale domstole påberåbe sig disse bestemmelser over for staten, enten når denne ikke rettidigt har gennemført direktivet i national ret, eller når den ikke har gennemført det korrekt (jf. bl.a. dom af 19.11.1991, forenede sager C-6/90 og C-9/90, Francovich m.fl., Sml. I, s. 5357, præmis 11, af 11.7.2002, sag C-62/00, Marks & Spencer, Sml. I, s. 6325, præmis 25, og af 5.10.2004, forenede sager C-397/01 — C-403/01, Pfeiffer m.fl., Sml. I, s. 8835, præmis 103).

24 Det er ubestridt, at Forbundsrepublikken Tyskland på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, dvs. efter udløbet af fristen for gennemførelse af direktiv 2003/96 i henhold til dettes artikel 28, stk. 1, nemlig den 31. december 2003, ikke havde truffet nogen specifikke nationale foranstaltninger med henblik på at gennemføre dette direktiv i tysk ret. Sådanne gennemførelsesforanstaltninger blev først vedtaget på et senere tidspunkt med lov om energiafgift, der trådte i kraft den 1. august 2006.

25 Det er ligeledes ubestridt, at Forbundsrepublikken Tyskland på tidspunktet for de faktiske begivenheder i hovedsagen ikke havde gjort brug af muligheden i henhold til artikel 14, stk. 1, litra a), andet punktum, i direktiv 2003/96 for at fravige fritagelsesordningen i henhold til denne bestemmelses første punktum og »af miljøpolitiske hensyn« indføre en beskatningsordning for energiprodukter, såsom gasolie, der anvendes til produktion af elektricitet. Det er således ikke blevet bestridt, at den

beskatningsordning, som på dette tidspunkt var gældende i denne medlemsstat, ikke var begrundet i sådanne hensyn, men at den var begrænset til at gennemføre den beskatningsordning for mineralolier, som tidligere var fastsat i direktiv 92/81 og 92/82.

26 Under retsmødet gjorde den italienske regering imidlertid gældende, at gennemførelsesfristen i artikel 28, stk. 1, i direktiv 2003/96 ikke fandt anvendelse på bestemmelser, der — som direktivets artikel 14, stk. 1, litra a), andet punktum — giver medlemsstaterne en valgmulighed.

27 Denne argumentation kan imidlertid ikke tiltrædes. Artikel 28, stk. 1, i direktiv 2003/96 bestemmer med en ordlyd, der er blottet for enhver tvetydighed, at medlemsstaterne vedtager de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 2003, uden at der foretages nogen sondring med hensyn til direktivets bestemmelser. Det er endvidere under alle omstændigheder ubestridt, at der ikke i lov om energiafgift, som trådte i kraft den 1. august 2006 med henblik på at gennemføre bestemmelserne i direktiv 2003/96 i tysk ret, blev gjort brug af valgmuligheden i henhold til artikel 14, stk. 1, litra a), andet punktum, i nævnte direktiv, således at spørgsmålet om varigheden af fristen for medlemsstaterne til at gennemføre sidstnævnte bestemmelse ikke kan have nogen indflydelse på svaret til den forelæggende ret.

28 På denne baggrund skal det undersøges, om artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96, som anført af sagsøgeren i hovedsagen og Kommissionen, ud fra et indholdsmæssigt synspunkt er dels tilstrækkeligt præcis, dels ubetinget, således at bestemmelsen kan påberåbes direkte af en borger over for myndighederne i den omhandlede medlemsstat for så vidt angår et tidsrum, hvor sidstnævnte efter udløbet af fristen i direktivets artikel 28, stk. 1, har undladt at gennemføre dette direktiv i national ret.

29 Med hensyn til den første betingelse bemærkes, at artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96, for så vidt som denne bestemmelse pålægger medlemsstaterne

en forpligtelse til ikke at undergive energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, den beskatning, som er fastsat i dette direktiv, er tilstrækkeligt præcis, eftersom den klart fastsætter, hvilke produkter der er omfattet af fritagelsen (jf. analogt dom af 19.1.1982, sag 8/81, Becker, Sml. s. 53, præmis 27, og Braathens-dommen, præmis 31).

30 Hvad angår den anden betingelse fremgår det af retspraksis, at den omstændighed, at en direktivbestemmelse giver medlemsstaterne en valgmulighed, ikke nødvendigvis udelukker, at det er muligt med tilstrækkelig sikkerhed alene på grundlag af direktivets bestemmelser at fastslå indholdet af de rettigheder, der således gives borgerne (jf. i denne retning Francovich-dommen, præmis 17, og dom af 4.12.1997, forenede sager C-253/96 — C-258/96, Kampelmann m.fl., Sml. I, s. 6907, præmis 39).

31 Det fremgår således af fast retspraksis, at en fritagelsesforpligtelses ubetingede karakter på ingen måde kan anfægtes af, at der tillægges medlemsstaterne et skøn i et indledende afsnit som det i artikel 14, stk. 1, i direktiv 2003/96, hvorefter fritagelserne indrømmes af medlemsstaterne »på vilkår, som de fastlægger for at sikre korrekt og ligefrem anvendelse af sådanne fritagelser og for at forhindre enhver form for svig, unddragelse eller misbrug«. En medlemsstat kan således ikke gøre gældende over for en afgiftspligtig person, der er i stand til at bevise, at hans afgiftsmæssige stilling faktisk er omfattet af en af de fritagelsesgrupper, som er fastsat i et direktiv, at staten ikke har truffet netop de foranstaltninger, som skal lette anvendelsen af denne fritagelse (jf. analogt Becker-dommen, præmis 33, og Braathens-dommen, præmis 31, dom af 10.9.2002, sag C-141/00, Kügler, Sml. I, s. 6833, præmis 52, af 6.11.2003, sag C-45/01, Dornier, Sml. I, s. 12911, præmis 79, og af 17.2.2005, forenede sager C-453/02 og C-462/02, Linneweber og Akritidis, Sml. I, s. 1131, præmis 34).

32 I modsætning til hvad sagsøgte i hovedsagen og den italienske regering har gjort gældende, anfægtes denne konklusion ikke af medlemsstaternes mulighed for at beskatte de omhandlede produkter af miljøpolitiske hensyn, som er fastsat i artikel 14, stk. 1, litra a), andet punktum, i direktiv 2003/96. Der er nemlig herved kun tale om en eventuel begrænsning for reglen om afgiftsfritagelse, og en medlemsstat, som ikke har benyttet sig af denne mulighed, kan ikke påberåbe sig sin egen undladelse med henblik på at nægte en afgiftspligtig person den afgiftsfritagelse, han med rette

kan gøre krav på i henhold til direktiv 2003/96 (jf. analogt Kügler-dommen, præmis 59 og 60, samt dommen i sagen Linneweber og Akritidis, præmis 35).

33 Heraf følger, at forpligtelsen i henhold til artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96 til at fritage energiprodukter, der er bestemt til produktion af elektricitet, for den i direktivet foreskrevne beskatning er tilstrækkeligt præcis og ubetinget til, at borgerne har ret til at påberåbe sig den for de nationale retter med henblik på at modsætte sig nationale bestemmelser, der er uforenelige med forpligtelsen.

34 Ifølge fast retspraksis består retten til at få tilbagebetalt afgifter, som en medlemsstat har opkrævet i strid med fællesskabsrettens bestemmelser, som en konsekvens af og i tilslutning til de rettigheder, som borgerne er tillagt ved fællesskabsrettens bestemmelser efter den fortolkning, som Domstolen har givet af disse (jf. bl.a. dom af 9.2.1999, sag C-343/96, Dilexport, Sml. I, s. 579, præmis 23, og af 8.3.2001, forenede sager C-397/98 og C-410/98, Metallgesellschaft m.fl., Sml. I, s. 1727, præmis 84, samt Marks & Spencer-dommen, præmis 30).

35 Det bemærkes endvidere, at parterne i hovedsagen under retsmødet, adspurgt af Domstolen, forklarede, at den af sagsøgeren i hovedsagen producerede elektricitet på tidspunktet for de omtvistede faktiske omstændigheder henhørte under anvendelsesområdet for § 9, stk. 1, nr. 3, i lov om elektricitetsafgift af 24. marts 1999 i den dagældende affattelse, som i det væsentlige bestemte, at elektricitet produceret af enheder, hvis anlæg ikke oversteg en tærskelværdi på en vis nominel elektrisk effekt, var fritaget for afgift.

36 Henset til disse oplysninger gjorde Kommissionen og sagsøgte i hovedsagen under retsmødet herefter gældende, at det ikke er i overensstemmelse med direktiv 2003/96, at energiprodukter anvendt af sagsøgeren i hovedsagen til produktion af elektricitet fritages for afgift, eftersom selve den producerede elektricitet også er blevet fritaget for afgift. Selv om medlemsstaterne i medfør af artikel 21, stk. 5, tredje afsnit, i direktiv 2003/96, uanset dette direktivs artikel 14, stk. 1, litra a), kan fritage elektricitet produceret af mindre elektricitetsproducenter, er det således på den udtrykkelige betingelse, at de energiprodukter, der anvendes til dette formål, pålægges

afgift. Sagsøgeren i hovedsagen gjorde imidlertid herom gældende, at den lovgivning, hvorved nævnte direktiv blev gennemført i 2006, netop indførte en specifik afgiftssats, der er væsentligt lavere end den almindelige sats, som var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen.

37 I denne henseende bemærkes, at den forelæggende ret med sit spørgsmål har begrænset sig til at anmode Domstolen om en fortolkning af artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96, og at ovennævnte faktiske og retlige omstændigheder, som blev gjort gældende og diskuteret for første gang under den mundtlige forhandling for Domstolen, hverken optræder i forelæggelsesafgørelsen eller i de skriftlige indlæg, som er indgivet af de berørte parter, ligesom parterne i hovedsagen i øvrigt, adspurgt af Domstolen, har bekræftet, at dette aspekt af tvisten på intet tidspunkt er blevet taget op under retsforhandlingerne i hovedsagen.

38 På denne baggrund finder Domstolen, at det, idet der ikke foreligger mere præcise og detaljerede oplysninger i denne henseende, ikke fremgår med tilstrækkelig klarhed af de sagsakter, som er fremlagt for den, at disse forskellige omstændigheder kan have relevans for afgørelsen af tvisten i hovedsagen, og dermed kan være nyttige for den forelæggende ret, som, idet den har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, bedst er i stand til at bedømme relevansen af de spørgsmål, den forelægger for Domstolen, henset til de særlige omstændigheder i den sag, som er blevet indbragt for den.

39 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 14, stk. 1, litra a), i direktiv 2003/96, for så vidt som det i denne bestemmelse er fastsat, at energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, fritages for den i direktivet foreskrevne beskatning, har direkte virkning, således at den kan påberåbes af en borger for de nationale retter — for så vidt angår en periode, hvor den pågældende medlemsstat ikke inden for den fastsatte frist har gennemført direktivet — under en tvist med denne stats afgiftsmyndigheder som den, der foreligger i hovedsagen, med henblik på at udelukke anvendelsen af en national lovgivning, som er uforenelig med denne bestemmelse, og følgelig opnå refusion af en afgift, som er i strid hermed.

Sagens omkostninger

40 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 14, stk. 1, litra a), i Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 om omstrukturering af EF-bestemmelserne for beskatning af energiprodukter og elektricitet, har, for så vidt som det i denne bestemmelse er fastsat, at energiprodukter, der anvendes til produktion af elektricitet, fritages for den i direktivet foreskrevne beskatning, direkte virkning, således at den kan påberåbes af en borger for de nationale retter — for så vidt angår en periode, hvor den pågældende medlemsstat ikke inden for den fastsatte frist har gennemført direktivet — under en tvist med denne stats toldmyndigheder som den, der foreligger i hovedsagen, med henblik på at udelukke anvendelsen af en national lovgivning, som er uforenelig med denne bestemmelse, og følgelig opnå refusion af en afgift, som er i strid hermed.

Underskrifter